

Syksymmällä

Syyskuun puoliväli lähestyy hurjaa kyytiä. Vuoden kiertokulku toistuu samanlaisina jaksoina, mutta silti ajan rientäminen jaksaa alituisen yllättää.

Helpot ristikkovihjeet ovat usein synonyymejä ja helppoissa kuvaristikoissa toistuuakin paljon samoja vihjeitä. Piilosanoissa on taas enemmän tilaa vihjeille, jolloin laatijalla on enemmän tilaa revitellä notkealla kielellämme, kun vihjeitä voi rakennella monisanaisemmin.

Kuvaristikon ahtaat ruudut haastavat laatijan vihjeitysnystyrät pohtimaan uusia nokkeluuksia pieneen tilaan vähien kirjaimien avulla. Vaikeustasoa nostetaan loikkaamalla suorista viittauksista mutkikkaampien mielleyhtymien tasoille.

Ovela ristikkovihje saattaa harhauttaa ratkojaa ajattelemaan aluksi kaikkea muuta kuin oikeaa ratkaisua. Erinomaista harhautusmateriaalia ovat homonyymit eli sanat, jotka näyttävät samalta mutta tar-

koittavat eri asiaa.

Perinteisin esimerkki on sana KUUSI, joka perusmuodossaan assosioituu havupuuhun tai numeroon. Muita esimerkkejä ovat vaikkapa AASIA: "eläintä" tai "maanosa" sekä TEET: "valmistat" tai "juomat". Sanat kurku, kilo, lakka ja jumi ovat jo perusmuodossaan monimerkityksisiä.

Lisää merkityksiä ja metkoja esimerkkejä taipuisasta kielestämme saadaan, kun sanoja ryhdytään kunnolla vääntelemään ja kääntelemään. Lause "Liimaa pääsi viemäriin" voidaan ymmärtää havaintona tai kehotuksena!

Kuluvan viikonlopun sunnuntaina nimipäiväänsä viettävät erinomaiset ristikkonaiset lida, Isla ja lita. lida on almanakassa varsinainen konkari, hän on viettänyt nimipäiväänsä suomenkielisessä kalenterissa kahdella i:llä jo vuodesta 1893 alkaen. Isla (2015) ja lita (2020) löysivät itsensä kalenteriin saakka vasta aivan viime aikoina.

Pitäkäähän kynät terävinä ja pyyhke kumi ulottuvilla. Älkääkä liukastuko syksyn lehtiin, tulivat ne sitten pihakoivusta tai postiluukusta.

Pasi Paavilainen

pasi.paavilainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi